Lietas Nr. 11380056411
Lietas arhīva Nr. KA02-0207-14/12

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Mertena
tiesneses S.Reinholde un I.Junghāne
piedaloties
prokurorei D.Reķei
zvērinātam advokātam R.Mediņam

2014.gada 4.decembrī Liepājā, Kūrmājas prospektā 2/6, atklātā tiesas sēdē iztiesāja krimināllietu, pamatojoties uz apsūdzētā /pers. F/ aizstāvja, zvērināta advokāta Raita Mediņa apelācijas sūdzību par Talsu rajona tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu, ar kuru:

/pers. F/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu, brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, nosakot pārbaudes laiku uz 6 (sešiem) mēnešiem.

/pers. F/ pārraudzība uzdota Valsts probācijas dienesta Talsu teritoriālajai struktūrvienībai, uzliekot viņam pienākumu piecu darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās pieteikties minētajā iestādē.

Par labu /pers. H/ piedzīta mantiskā kaitējuma kompensācija EUR 4,27.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem un pārbaudījusi lietas materiālus, Krimināllietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a

ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka **apsūdzētais /pers. F/ izdarīja huligānismu – rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru,** bet konkrēti:

2011.gada 30.oktobrī plkst.30.oktobrī plkst.03.30, /pers. F/, atrodoties sabiedriskā vietā - Sabiles vidusskolā Talsu novadā, Sabilē, Ventspils ielā 17a, kur norisinājās skolas salidojums, huligānisku motīvu vadīts, bez jebkāda pamatota iemesla, pasākuma laikā centās uzsākt konfliktu ar /pers. H/, kurš gāja pa skolas 3.stāva gaiteni. Kad cietušais ignorēja apsūdzēto un pagriezās, lai dotos atpakaļ uz klasi, apsūdzētais, izrādot savu necieņu pret sabiedrības locekli, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un rupji traucējot cilvēku mieru, vienu reizi tīši ar dūri iesita cietušajam pa pakausi un vienu reizi pa sejas kreiso pusi žokļa rajonā, nodarot cietušajam fiziskas sāpes, līdz apsūdzētā darbības pārtrauca no klases iznākušie salidojuma apmeklētāji.

Pirmās instances tiesa šādas /pers. F/ darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis zvērināts advokāts Raitis Mediņš, norādot, ka spriedumu pārsūdz pilnā apjomā.

Aizstāvis norāda, ka tiesa pamatoti no apsūdzības izslēgusi, ka apsūdzētais vairākkārtīgi izraisīja konfliktus ar salidojuma apmeklētājiem, jo šī apsūdzība nav konkrēta un saprotama, un neatbilst Krimināprocesa likuma prasībām un judikatūras atziņām.

Tālāk aizstāvis norāda, ka tiesa atzinusi, ka /pers. F/ izdarīja huligānismu – rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru.

/pers. F/ savu vainu atzinis daļēji, tas ir, atzinis, ka norisinājies konflikts, cietušo pirms konflikta saticis skolas gaitenī un izdzirdējis no viņa draudus. Konflikta brīdī salidojums jau bija beidzies un visi apmeklētāji skolu jau bija atstājuši. /pers. F/ liecinājis, ka ievērojis, ka viņam seko no mugurpuses, un viņš to uztvēris un novērtējis kā uzbrukumu, tādēļ nolēmis nekavējoties aizstāvēties, izdarot cietušajam apsūdzībā norādītos divus sitienus. Vienlaikus /pers. F/ norāda, ka gaitenī tajā laikā neviena cita persona, izņemot apsūdzēto un cietušo, nav bijusi.

Aizstāvis uzsver, ka notikušajam nav bijis neviens aculiecinieks, jo nopratinātie liecinieki tikai liecinājuši par to, ka par konfliktu dzirdējuši, bet lieciniece /pers. I/ pēc notikuma noskatījusies videonovērošanas kameras ierakstu, kurā bijis redzams, ka apsūdzētais ar labās rokas dūri vienu reizi iesitis cietušajam pa seju. Tāpat lieciniece apstiprinājusi, ka gaitenī citas personas nav

bijušas redzamas un video skaidri bijis redzams, ka /pers. H/ pagriezies un piegājis pie /pers. F/.

Aizstāvis uzsver, ka neviena persona, izņemot cietušo nav varējusi un arī nav apliecinājusi, ka ar apsūdzībā minētajām darbībām to norises gaitā, tiktu traucēts viņu miers un labsajūta. Faktiski esot saprotams, ka šo kvalificējošo apstākli uzskata par vēlākas informācijas izplatīšanos par jau notikušu konfliktu.

Aizstāvis atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2006.gada apkopojumu "Tiesu prakse huligānisma lietās", kurā norādīts, lai notiesātu personu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, spriedumā jābūt precīzi norādītam, pēc kādas kvalificējošās pazīmes vai pazīmēm vainīgā darbības atzītas par kvalificēto huligānismu. Darbības, kas izdarītas personisko attiecību dēļ, var būt atzītas par huligāniskām un kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers.

Aizstāvība norāda, ka tiesā tika noskaidrots, ka cietušais tika izteicis frāzes, ko apsūdzētais uztvēra kā draudus, līdz ar to uzskatīja, ka ir radies konflikts uz savstarpēju attiecību pamata. Pats cietušais apliecinājis, ka konflikts ar /pers. F/ ir sācies pie skolas zāles durvīm un uzskatīja, ka gaitenī tas tikai turpinājies. Lieciniece /pers. I/ tiesā liecināja, ka tieši cietušais pirms konflikta mērķtiecīgi un personificējot saskarsmi, piegāja pie apsūdzētā un nevis otrādi. No subjektīvās puses huligānisms ir tīšs noziedzīgs nodarījums ar formālu sastāvu un to var izdarīt tikai ar tiešu nodomu.

Aizstāvis uzsver, ka Augstākās tiesas Senāts arī norāda, ka noziedzīgas darbības, kas izdarītas aiz personiskām attiecībām un apdraud tikai cietušā likumīgās intereses, bet rupji netraucē sabiedrisko mieru, nav pamata kvalificēt pēc Krimināllikuma 231.panta, bet vainīgais ir sodāms pēc pantiem, kas paredz sodu par noziedzīgiem nodarījumiem pret personu īpašumu, personas pamattiesībām un pamatbrīvībām.

Turklāt tiesa jau norādījusi, ka par krimināli sodāmu huligānismu var atzīt tikai tādas darbības, kas rupji traucē sabiedrisko mieru. Lietā neviena trešā persona to nav apstiprinājusi. Tiesa arī norādījusi, ka apsūdzētais ievērojamā mērā traucējis sabiedrisko mieru, kas izpaudās fiziski ietekmējot cietušo. Sabiedriskā kārtība un miers ticis pārkāpts pret sabiedrības locekli – cietušo. Aizstāvis šādam vērtējumam nepiekrīt, jo jebkurš noziedzīgs nodarījums traucēs kāda mieru, bet tāpēc netiks kvalificēts pēc kopības ar huligānismu.

Kā arī Augstākās tiesas Senāts norādījis, ka tajos gadījumos, kad noziedzīgas darbības veiktas personisko konfliktu dēļ starp apsūdzēto un cietušo, izdarītais pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 231.panta, ņemot vērā faktu, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts publiskā vietā (uz ielas, pagalmā, kafejnīcā u.c.), vai/un, ka to ir novērojuši citi cilvēki, kuru miers tādā veidā tiks traucēts. Atzīstot šo pieeju par pareizu, tomēr jāievēro, ka sabiedriskā miera traucēšanas faktu nedrīkst vērtēt formāli, tikai norādot uz klātesošo personu esamību, bet neizvērtējot sabiedriskā miera traucēšanas raksturu un pakāpi.

2011.gada 13.decembra eksperta atzinums Nr.657 pierāda, ka /pers. H/ jebkādi miesas bojājumi nav konstatēti. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 29.maija lēmumā lietā SKK-253/2013, tiek norādīts, ka attiecībā uz tīšu sišanu, ja tās rezultātā personai netika nodarīti ne viegli miesas bojājumi, ne maznozīmīgi miesas bojājumi, proti, tīšas sišanas rezultātā nav nodarīti nekādi miesas bojājumi, nav samērīgi paredzēt krimināltbildību, ne administratīvo atbildību, jo tīša sišana (ja nav seku) pēc būtības ir divu personu savstarpējs konflikts, kas risināms šo personu starpā. Tīša sišana cietušajai personai nenodara miesas bojājumus, bet gan rada vairāk emocionālu aizvainojumu. Līdz ar to par šādiem gadījumiem personai ir tiesības vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu.

Aizstāvis uzskata, ka lietas izskatīšanas gaitā netika konstatētas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes objekts (sabiedrība, personas, kam miers būtu traucēts), objektīvā puse – bezmotīvu rīcība, kā arī subjektīvā puse – vaina un nodoms veikt huligāniskas darbības, tādēļ aizstāvis lūdz, izskatīt lietu apelācijas instancē, izvērtējot tajā iegūto pierādījumu likumību un pietiekamību /pers. F/ atzīšanai par vainīgu un notiesāšanai un atcelt Talsu rajona tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu un taisīt jaunu attaisnojošu spriedumu (1.sējums lietas170.-172.lapa).

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 21.janvāra spriedumu Talsu rajona tiesas 2013.gada 30.septembra spriedums atcelts daļā par /pers. F/ noteikto sodu.

/pers. F/ pēc Krimināllikuma 231.panta pirmās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu noteikto sodu nolemts neizpildīt, notiesājot /pers. F/ nosacīti, ja viņš 6 mēnešu pārbaudes laikā neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu, nepārkāps sabiedrisko kārtību un izpildīs krimināsodu izpildi reglamentējošā likumā noteiktos pienākumus. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts (1.sējums lietas 199.-208.lapa).

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniedza zvērināts advokāts Raitis Mediņš un ar Augstākās tiesas 2014.gada 19.septembra lēmumu Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 21.janvāra spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā (1.sējums lietas 227.-235.lapa).

Apelācijas tiesas sēdē **apsūdzētais /pers. F/** pievienojās aizstāvja iesniegtajai apelācijas sūdzībai, izmantoja savas procesuālās tiesības un atteicās liecināt, norādot, ka paliek pie tām liecībām, ko sniedzis pirmās instances tiesā.

Apsūdzētā aizstāvis, **zvērināts advokāts Raitis Mediņš** uzturēja apelācijas sūdzību pie tajā norādītajiem motīviem akcentējot sekojošo. Ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas tiesā netika iegūti pierādījumi tam, ka kāda konkrēta persona būtu redzējusi kā tiek izraisīts un notiek konflikts starp /pers. F/ un cietušo. Šādi liecinieki netika identificēti un nopratināti. Aizstāvis norādīja uz liecinieces /pers. I/ liecībām par to, ka viņa ir skatījusies videoierakstu gaitenī un ierakstā redzējusi, ka /pers. H/ pagriežas un pieiet klāt /pers. F/, nevis otrādi. Pats cietušais pirmās instances tiesas sēdē apliecināja, ka viņa konflikts ar /pers. F/ ir sācies jau pie skolas zāles durvīm un gaitenī konflikts ir tikai turpinājies. Arī /pers. F/ apstiprina, ka, ejot pa trepēm, no cietušā puses dzirdējis netiešus draudus. Līdz ar to nav pamata atzīt, ka konflikts gaitenī bija uzsācies bez jebkāda motīva. Aizstāvības ieskatā, apsūdzības noteiktā kvalifikācija nav pareiza, jo konflikta laikā gaitenī atrodas tikai cietušais un apsūdzētais. Ja pievienojas apsūdzības viedoklim, ka jebkura cietušā miera traucēšana ar fizisku iedarbību kvalificējama kā huligānisms, tad Krimināllikumā vairs nebūtu *tīru* miesas bojājumu nodarīšanas pantu, jo jebkurā gadījumā tā persona, kurai nodarīti miesas bojājumi būs sabiedrības loceklis un viņas miers tiks traucēts. Aizstāvjaprāt, šāda prakse nav pareiza, un tieši cietušā miera traucēšana kā vienīgā huligānismu kvalificējošā pazīme, tāda nevar būt. Lai darbības kvalificētu kā huligānismu, jātraucē ne tikai cietušā miers, bet arī kādas citas personas miers. Konkrētajā apsūdzībā nav skaidrs, kuru personu miers ir traucēts, jo neviena no nopratinātajām personām nav liecinājusi, ka viņas miers ar /pers. F/ darbībām pasākuma laikā bijis traucēts. Aizstāvis atsaucās uz Augstākās tiesas norādīto, ka pat, ja cietušā un apsūdzētā konfliktu novēro citas personas, automātiski nevar tikt prezumēts, ka viņu miers tiek traucēts. No apsūdzības puses lietā nekādu pierādījumu citu sabiedrības

locekļu miera traucēšanai nav. Tā kā cietušajam šī konflikta laikā, pēc tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinuma, nekādi miesas bojājumi nav konstatēti, līdz ar to nevar veikt pat pārkvalifikāciju uz kādu citu Krimināllikuma pantu. Pie šiem apstākļiem lūdz /pers. F/ attaisnot.

Prokurore D.Reķe lūdza apelācijas sūdzību noraidīt un spriedumu atstāt negrozītu sekojošu apsvērumu dēļ. Neskatoties uz to, ka apsūdzētais /pers. F/ savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā neatzīst, prokurore uzskata, ka lietā esošie pierādījumi apstiprina /pers. F/ vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā un noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija ir pareiza. /pers. F/ vaina huligānismā ir pierādīta, jo viņa huligāniskās darbības bija vērstas pret nepazīstamu personu, sabiedrības locekli un izpaudās rupjā personas miera traucēšanā - /pers. F/ tīši vērsās pret cietušo /pers. H/. Ar savām darbībām /pers. F/ pauda arī atklātu, cinisku sabiedrisko interešu nonievāšanu savas personiskās intereses vērtējot augstāk par sabiedrības interesēm, turklāt pielietoja arī fizisku spēku. /pers. F/ darbības tika vērstas pret /pers. H/ un tās arī traucēja apkārtējo cilvēku mieru, kuri bija spiesti iejaukties notikušajā. Lai arī tieši brīdī, kad apsūdzētais nodarīja fiziskās sāpes cietušajam, skolas gaitenī neviens neatradās, šo notikumu bija spiesti pārtraukt salidojuma apmeklētāji. Pats apsūdzētais pirmstiesas procesā, sniedzot liecības kā aizdomās turētais, savu vainu atzina daļēji un paskaidroja, ka pēc pasākuma beigām ir gājis pa trešā stāva gaiteni uz klasi, jutis, ka kāds nāk aiz muguras, pagriežoties ieraudzīja cietušo un uzreiz viņam sitis divas reizes, ar dūri trāpot pa lūpu un ķermeni. Šos sitienus izdarījis, domādams, ka cietušais nāk viņam sist. Par /pers. F/ huligāniskajām tieksmēm liecinot apstāklis, ka viņš, bez jebkāda pamatota iemesla, pielietoja fizisku spēku pret cietušo, ko pats arī apstiprina ar savām pirmstiesas procesā sniegtajām liecībām. Savukārt cietušais /pers. H/ liecināja, ka apsūdzētais /pers. F/ viņam ir svešs cilvēks. Līdz ar to, prokurores ieskatā, šo notikumu nevar vērtēt kā personisku attiecību kārtošanu, jo nevar pastāvēt personisks konflikts starp personām, kuras iepriekš nav bijušas pazīstamas. Bez tam /pers. F/ visa vakara gaitā izraisīja vairākas konfliktsituācijas, kas gan no apsūdzības ir izslēgts. Tomēr par to liecina visi lietā nopratinātie liecinieki. Prokurore uzskata, ka /pers. F/ noziedzīgās darbības izpaudās rupjā sabiedriskā miera traucēšanā un viņa nodarījuma faktiskās pazīmes atbilst Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Apsūdzētais rupji un aizskaroši vērsās pret cietušo /pers. H/, tādējādi vēršoties pret sabiedrības locekli, pielietoja fizisku spēku, nodarot fiziskas sāpes. Apsūdzētā darbības bija spiesti pārtraukt citi salidojuma dalībnieki, līdz ar to netika ievērotas arī viņu tiesības uz atpūtu. Nodarījums tika izdarīts sabiedriskā vietā - Sabiles vidusskolā. Lai arī uz nodarījuma nodarīšanas brīdi pasākums bija beidzies, skolas telpās atradās arī citi pasākuma apmeklētāji, kuri bija spiesti iejaukties šajā konfliktā. Prokurore uzsvēra, ka apsūdzība /pers. F/ ir par cilvēka miera traucēšanu, nevis par iestādes darba traucēšanu. Iepriekšējā apelācijas instances tiesā cietušais /pers. H/ norādīja, ka viņa miers tika traucēts, viņš tika pazemots un, arī pēc šī notikuma gaitenī, apsūdzētais vēl vērsās pret cietušo pie skolas, pielietojot necenzētus vārdus citu cilvēku klātbūtnē. Huligānisma tiešais objekts ir sabiedriskā kārtība un sabiedriskais miers, kuru apdraudot, tika nodarīts kaitējums personas veselībai, kas ir konstatēts izskatāmajā lietā. Sabiedriskā kārtība ir tiesību normām, sadzīves noteikumiem atbilstoša kārtība sabiedrībā, kas bez cita nodrošina arī cilvēku mierīgu dzīvi, darbu un atpūtu. Un sabiedriskais miers ir viens no sabiedriskās kārtības pamata elementiem. Prokurore uzskata, ka ar savām darbībām apsūdzētais ir rupji pārkāpis, traucējis sabiedrisko mieru. No objektīvās puses huligānismu raksturo aktīvas darbība. /pers. F/ darbības bija vērstas pret nepazīstamu personu, sabiedrības locekli. /pers. F/ darbības izpaudās rupjā personas miera traucēšanā, tās bija aizskarošas un ignorējot vispār pieņemtās uzvedības normas, tika pielietots fizisks spēks pret cietušo, nodarot arī fiziskas sāpes. No subjektīvās puses huligānisms ir tīšs noziedzīgs nodarījums ar formālu sastāvu un to var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo vainīgais apzinās, ka rupji traucē sabiedrisko mieru. /pers. F/ attiecībā pret cietušo /pers. H/ savas huligāniskās darbības apzinājās un tieši vēlējās tā darīt. Tiesas sēdē tika noskaidrots, ka /pers. F/ pat necentās noskaidrot attiecības ar cietušo /pers. H/. To pierāda apstāklis, ka tieši /pers. F/ piegāja pie cietušā un nesajūtot nekādus draudus savai veselībai, izdarīja šos divus sitienus, turklāt sitienus izdarīja no mugurpuses, tādējādi paužot necieņu pret sabiedrības locekli, līdz ar to nevar runāt par kaut kāda personīgā konflikta risinājumu, ja apsūdzētais ir vērsies pret cietušo nesagaidot nekādus draudus, ne kādus citus apstākļus, kas apdraudētu viņa veselību.

Krimināllietu tiesas kolēģija, uzklausījusi aizstāvības un valsts apsūdzētājas viedokli, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem un iesniegto apelācijas sūdzību, atzīst, ka Talsu rajona tiesas 2013.gada 30.septembra **spriedums ir atceļams**. Kriminālprocesā ir taisāms attaisnojošs spriedums, jo tiesas kolēģija nonāk pie secinājuma, ka /pers. F/ izdarītajā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

Noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija ir pilnīgas atbilstības konstatēšana starp nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm *(U.Krastiņš. Noziedzīgs nodarījums. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 2000., 26.lpp.*).

Lai pareizi kvalificētu noziedzīgu nodarījumu, ir jākonstatē pilnīga atbilstība starp noziedzīgā nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Tikai tajā gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, ir pamats atzīt, ka izdarīts noziedzīgs nodarījums un to pareizi kvalificēt. Ja kaut vai pēc vienas pazīmes šādu sakritību nav iespējams konstatēt, jāatzīst, ka personas darbībā vai bezdarbībā nav konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Noziedzīgā nodarījuma sastāvu veido četri obligāti elementi – objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Saskaņā ar krimināltiesību teoriju, Krimināllikuma 231.panta noziedzīgā nodarījuma - huligānisma definīcija nosaka, ka tas ir rupjš sabiedriskā miera traucējums, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu vai organizāciju darbu. Minētais noziegums apdraud sabiedrisko kārtību un sabiedrisko mieru, pie tam vienlaicīgi var tikt nodarīts kaitējums personas veselībai, juridisku un fizisku personu īpašuma interesēm, iestāžu un uzņēmumu darbībai, kas ir šī noziedzīgā nodarījuma papildus tiešie objekti. Vainīgā persona, rupji (ievērojamā mērā, būtiski, nopietni), traucējot sabiedrisko mieru, tīši aizskaroši vēršas pret citiem sabiedrības locekļiem, paužot atklātu, cinisku sabiedrisko interešu nonievāšanu, nostādot tām pretī savas personiskās intereses, t.i., izrāda acīmredzamu necieņu pret sabiedrību vai bezkaunību. Noziedzīgais nodarījums ir pabeigts ar Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā minēto darbību veikšanu, jo tā sastāvs ir formāls (*U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre „Krimināllikuma zinātniski – praktiskais komentārs" 3.daļa, Rīga 2003.g., 192.-196.lpp.*).

No subjektīvās puses Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā paredzēto huligānismu raksturo *tīšs tiešs nodoms*.

Noziedzīgs nodarījums atzīstams par izdarītu ar nodomu (tīši), ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājusies savas darbības vai bezdarbības bīstamo raksturu, paredzējusi darbības vai bezdarbības bīstamās sekas un vēlējusies tās vai apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos. Savukārt, noziedzīgs nodarījums ir atzīstams par izdarītu ar tiešu nodomu *(dolus directus*), ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājusies savas darbības bīstamo raksturu, paredzējusi bīstamās sekas un vēlējusies to iestāšanos – respektīvi, vainīgā persona vēlas, lai iestātos noteiktas sekas. Minēto apstiprina arī krimināltiesību teorija (*U.Krastiņš „Mācība par nozieguma sastāvu", Rīga, Zvaigzne ABC, 65.-67.lpp.)*.

Augstākā tiesa jau iepriekš norādījusi, ka, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu, huligāniskās darbības jānorobežo no citiem noziedzīgiem nodarījumiem. Miesas bojājumu nodarīšana, piekaušana, svešas mantas bojāšana, dzīvokļa neaizskaramības pārkāpšana nav jākvalificē pēc Krimināllikuma 231.panta, ja personas rīcībā nav konstatētas huligānisma pazīmes. Arī tādi fakti, ka personas noziedzīgu darbību ir novērojuši citi cilvēki un pat reaģējuši uz tiem, kā arī tas, ka noziedzīgs nodarījums ir izdarīts citiem cilvēkiem pieejamā vietā, paši par sevi nenozīmē, ka izdarītais jākvalificē kā huligānisms. Sabiedriskā miera traucēšana ir konstatējama tajos gadījumos, kad nav ievērotas cilvēka tiesības uz naktsmieru, pārkāpta personas vai viņas mājokļa neaizskaramība, ierobežotas personas iespējas brīvi pārvietoties, persona ir spiesta pārtraukt vai atteikties no likumīgām darbībām (piedalīšanās kultūras vai sporta pasākumos, iepirkšanās, braukšana ar sabiedrisko transportu u.tml.), uzņēmums vai organizācija ir spiesti pārtraukt savu darbu. Turklāt nozīme ir sabiedriskā miera traucēšanas pakāpei – par krimināli sodāmu huligānismu var atzīt tikai tādas darbības, kas ievērojamā mērā pārkāpj sabiedrisko mieru. Darbības, kas izdarītas personisko attiecību dēļ (aiz naida, greizsirdības, savstarpējas nepatikas u.tml.), var būt atzītas par huligāniskām un kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers. (*sk. Augstākās tiesas prakses apkopojums. Tiesu prakse huligānisma lietās. 2006.;* 2007.gada 27.jūnija lieta Nr.SKK-368/07).

Bez tam tiesu praksē ir atzīts, ka huligānisms kā noziedzīgs nodarījums apdraud ne vien atsevišķas personas intereses, bet arī visas sabiedrības intereses *(skat. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 29.maija lēmumu lietā Nr. SKK-253/2013).*

Pirmās instances tiesa savā spriedumā atzinusi, ka no objektīvās puses apsūdzēto raksturo viņa aktīvās darbības, kas vērtējamas kā acīmredzama necieņas pret sabiedrību izrādīšana, tās interešu un tiesību nonievāšana un savu interešu pretstatīšana, demonstratīvi noliedzot vispārpieņemtās morāles normas un uzvedības noteikumus. Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka ar savām huligāniskajām darbībām /pers. F/ ievērojamā mērā traucēja sabiedrisko mieru, kas izpaudās fiziski ietekmējot cietušo, sabiedriskā kārtība un miers tika pārkāpts attiecībā pret sabiedrības locekli – cietušo. Spriedumā arī atzīts, ka no subjektīvās puses apsūdzētais savas huligāniskās darbības pret cietušo apzinājās un tieši vēlējās tās izdarīt.

Apelācijas tiesa šādu pirmās instances tiesas pausto motivāciju atzīst par nepamatotu, jo spriedumā nav argumentēts, kādēļ /pers. F/ darbības atzīstamas par huligāniskām, t.i., kādā veidā ar šīm darbībām traucēts sabiedriskais miers un kādēļ šis traucējums vērtējams kā būtisks.

No krimināllietas materiāliem izriet sekojošais.

Apsūdzētais/pers. F/ iepriekš ir liecinājis, ka savu vainu atzīst daļēji. Apstiprināja, ka apsūdzībā norādītā laikā un vietā ar cietušo bija izveidojies konflikts. Sākotnēji viens pats ir nācis augšā pa kāpnēm, bet pretī nākuši /pers. P/ ar cietušo /pers. H/. /pers. P/ uz viņu rādījis ar pirkstu, bet cietušais piedraudējis: nekas, ar tevi mēs tiksim galā. Tam nekādu īpašu uzmanību nav pievērsis. Kad pasākums beidzies, visi vākuši mantas un likuši maisiņos. Izgājis koridorā, kur viņam pretī nācis /pers. H/. Pagājuši viens otram garām, viens otram kaut ko arī pateikuši un gājuši tālāk. Tad ievērojis, ka cietušais viņam seko no mugurpuses un viņš to uztvēris un novērtējis kā uzbrukumu, tādēļ nolēmis nekavējoties aizstāvēties, izdarot apsūdzībā norādītos divus sitienus. Kad atkāpies, cietušais viņam mēģinājis iespert ar kāju. Konflikta brīdī citi cilvēki koridorā nav atradušies.

Cietušais/pers. H/ liecināja, ka apsūdzēto ievērojis viņa izaicinoši agresīvās uzvedības dēļ visa vakara gaitā. Pats gan nekādus konfliktus starp /pers. F/ un citām personām nav redzējis, bet par tiem stāstījuši citi klases biedri. Sākotnēji, kad cietušais ar klases biedriem devies uz deju zāli, vienai kompānijai aizrādījuši, ka viņu galdiņš novietots nepareizi. Tajā brīdī no savas klases iznācis /pers. F/, kurš cietušo uzrunājis: ko tu gribi, iesim ārā, dabūsi pa muti. Šo konfliktu pārtraucis viens no apkārtējiem, kura uzvārdu cietušais vairs neatceras. Cietušais noliedz, ka viņam bijis kāds mutisks konflikts ar /pers. F/ uz skolas kāpnēm. Kad skolas salidojums bija beidzies, savākuši mantas un cietušais izgājis gaitenī, kur nolēmis apskatīties skolas vēstures fotogrāfijas. Tās skatoties devies uz priekšu pa gaiteni un nejauši saticis /pers. F/, kurš bija iznācis no savas klases otrā gaiteņa galā. /pers. F/ bez jebkāda iemesla sācis cietušo lamāt necenzētiem vārdiem, taču cietušais uz to nav reaģējis, pagriezis muguru un gājis atpakaļ uz savu klasi. Jutis, ka no /pers. F/ nāk agresija un varētu iznākt konflikts, ko nevēlējies. Bija ticis līdz klases durvīm, kad sajutis sitienu pa kreisās puses žokli, pēc tam pa pakausi, kas cietušo izsitis no līdzsvara. Lai aizstāvētos nolicis uz gaiteņa palodzes maisiņus. Jutis, ka kāds viņu tur no mugurpuses, taču neredzējis kas. Tad gaitenī iznākuši klases biedri, atnākusi skolas direktore /pers. S/ un skolotāja /pers. I/ un viņus izšķīruši. Cietušais paskaidroja, ka nevar apgalvot, ka uzbrukuma brīdī gaitenī būtu bijusi vēl kāda persona, jo nevienu neredzējis, bet pēc tam cilvēki sanākuši, jo vairāku klašu durvis bijušas atvērtas un skandāls bijis labi dzirdams. Pēc tam visi nomierinājušies un gājuši prom. Izejot no skolas, skolas pagalmā ieraudzījis bariņu ar cilvēkiem, starp kuriem bijis arī /pers. F/. /pers. F/ izkliedzis tos pašus lamu vārdus un pagalmā bijuši ļoti daudz cilvēku, kas to dzirdējuši. Cietušais uzskata, ka tādā veidā viņš ticis publiski pazemots un tas viņu aizvainojis. Cietušais paskaidroja, ka faktiski iesniegumu par kaušanos policijai nemaz nebūtu rakstījis, ja apsūdzētais viņu nebūtu publiski mutiski pazemojis citu skolas biedru priekšā pagalmā.

Lieciniece /pers.I/ liecināja, ka laika posmā no plkst.03.27 līdz plkst.03.29 viņa atradusies skolas trešā stāva gaitenī un devusies uz savu kabinetu, kur ievērojusi gaitenī ejam /pers. H/, rokās turot maisiņu, bet pretī viņam gājis /pers. V/ un aiz viņa /pers. F/. Uz to brīdi skolas salidojums jau bija beidzies un skolas darbinieki apstaigājuši telpas un pārbaudījuši atstāto kārtību. Pēc konflikta, kuru personīgi neredzēja, viņa noskatījusies trešā stāva gaiteņa videonovērošanas kameras ierakstu, kurā bijis redzams, kā apsūdzētais ar labās rokas dūri vienu reizi iesitis cietušajam pa seju.

Lieciniece /pers.K/ liecināja, ka apsūdzībā norādītā laikā un vietā starp apsūdzēto un cietušo izveidojusies konflikta situācija, tomēr lieciniece nav redzējusi konflikta sākumu un tā norisi un līdz ar to nevar liecināt par konflikta apstākļiem.

Liecinieks/pers. AA/ liecināja, ka viņš kā pašvaldības policijas darbinieks 2011.gada 30.oktobrī no plkst.02.03 līdz plkst.03.32 pēc izsaukuma trīs reizes ieradies Sabiles vidusskolā nodrošināt sabiedrisko kārtību un visos šajos konfliktos bijis iesaistīts apsūdzētais /pers. F/. Liecinieks apstiprina, ka 2011.gada 30.oktobrī plkst.03.30 saņēmis izsaukumu no apsardzes

darbinieka /pers. AB/ par to, ka apsūdzībā norādītajā vietā /pers. F/ piekāvis /pers. H/.

Liecinieks/pers. P/ liecināja, ka apsūdzētā un cietušā konfliktu nav redzējis. Pirms šī konfliktu, apsūdzētais bijis iesaistīts konfliktā arī ar liecinieku un /pers. AD/.

Liecinieks/pers. AD/ liecināja, ka Sabiles vidusskolas salidojumā 2011.gada 30.oktobrī apsūdzētais centies ar viņu izraisīt konfliktu. Apsūdzētais bijis agresīvi noskaņots un meklējis ieganstus konfliktiem ar salidojuma apmeklētājiem.

Liecinieks/pers. AF/ liecināja, ka 2011.gada 29.oktobrī Sabiles vidusskolas absolventu salidojumā iesaistījies konfliktā, kurā apsūdzētais bija iesitis /pers. P/, bet pēc šī konflikta skolas ceturtajā stāvā viņam ar apsūdzēto iznākusi asa vārdu pārmaiņa un grūstīšanās.

Liecinieks/pers. AB/ liecināja, ka Sabiles vidusskolā salidojuma laikā ap plkst.02.03 izcēlies konflikts starp /pers. AF/ un apsūdzēto. Bet vēlāk cietušais /pers. H/ viņam ziņoja, ka apsūdzētais viņu piekāvis trešā stāva gaitenī un izteicis gribu rakstīt iesniegumu par piekaušanas faktu.

No /pers. H/ iesnieguma protokola izriet, ka 2011.gada 30.oktobrī plkst.03.30 Sabiles vidusskolas 3.stāva gaitenī, salidojuma laikā, apsūdzētais /pers. F/ bez jebkāda pamatota iemesla izraisījis konfliktu ar cietušo, vienu reizi ar dūri iesitot tam pa pakausi un vienu reizi ar dūri iesitot pa sejas kreiso pusi žokļa rajonā (1.sējums lietas 7.lapa).

2011.gada 30.novembra izraksts no SIA „Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas" Talsu filiāles uzņemšanas nodaļas apstiprina, ka cietušais ārstam norādījis par piekaušanas faktu skolas salidojuma laikā un minējis sitienus pa žokļa kreiso pusi un pakausi, ārsta diagnoze – viegls pakauša un žokļu kreisās puses sasitums (1.sējums lietas 36.lapa).

No 2011.gada 13.decembra eksperta atzinuma Nr.675 izriet, ka /pers. H/ jebkādi miesas bojājumi nav konstatēti (1.sējums lietas 35.lapa).

No videoieraksta apskates protokola izriet, ka 2011.gada 30.oktobrī ap plkst.03:28:36 cietušais un apsūdzētais atradušies Sabiles vidusskolā Sabilē, Ventspils ielā 17a, 3.stāva gaitenī, kā arī gaitenī tajā pašā laikā atradusies vēl kāda trešā persona (1.sējums lietas 56.-57.lapa).

Izanalizējot visu kriminālprocesā nopratināto liecinieku liecības, secināms, ka neviena no šīm personām nav redzējusi apsūdzībā inkriminēto konfliktu starp /pers. F/ un /pers. H/, tāpat neviens no šiem lieciniekiem nekādā veidā nav bijis iesaistīts šī konflikta atrisināšanā, par to dzirdējuši tikai no citām personām. Kriminālietā nav liecību arī par to, ka /pers. F/ un /pers. H/ konflikta rezultātā būtu rupji traucēts sabiedriskais miers, traucēta salidojuma norise vai citu sabiedrības locekļu atpūta. Skolas direktore /pers. S/ par konfliktu ir tikai dzirdējusi. Lieciniece /pers. I/ savās liecībās norāda, ka konflikta laikā salidojums skolā jau bija beidzies. To savās liecībās apstiprina arī /pers. F/ un /pers. H/. Lai gan /pers. H/ liecina, ka pēc konflikta no klasēm koridorā iznākuši citi cilvēki, pirmstiesas izmeklēšanas laikā šādas personas nav noskaidrotas un nav arī noskaidrots, vai ar šo konfliktu būtu rupji (ievērojamā mērā) traucēts citu personu sabiedriskais miers. Tiesas kolēģija norāda, ka tas vien, ka /pers. F/ pēc salidojuma beigām bija fiziski ietekmējis cietušo, kurš neapstrīdami ir sabiedrības loceklis, nevar tikt atzīts par ievērojamu sabiedriskā miera traucējumu. Turklāt no cietušā liecībām izriet, ka viņš par šo fizisko ietekmēšanu iesniegumu policijai nemaz nebūtu rakstījis, ja vien /pers. F/ pēc tam viņu nebūtu mutiski aizskāris skolas pagalmā citu skolasbiedru klātbūtnē pēc salidojuma beigām. Taču par šādām /pers. F/ darbībām apsūdzība nav celta. No minētā izdarāms secinājums, ka pat pats cietušais fizisko konfliktu ar /pers. F/ faktiski nav novērtējis par tik nozīmīgu, lai par to vērstos policijā.

Neapstrīdami no cietušā un visu liecinieku liecībām izriet, ka salidojuma vakarā /pers. F/ bija izraisījis vairākas konfliktsituācijas ar citiem salidojuma apmeklētājiem, taču par šādām konkrētām darbībām /pers. F/ apsūdzība nav celta.

Tiesas kolēģija apsūdzībā celtajā apjomā nesaskata /pers. F/ darbībās nodomu, kas būtu bijis vērsts uz huligānisku darbību veikšanu ar mērķi rupji traucēt sabiedrisko mieru. /pers. F/ savās liecībās norāda, ka jau salidojuma sākumā viņam bijušas mutiskas nesaskaņas ar cietušo. Arī cietušais apstiprina, ka salidojuma sākumā, pie skolas deju zāles, /pers. F/ viņam agresīvi mutiski uzbrucis un šo konfliktu pārtraukusi kāda pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrota persona. No šiem apstākļiem tiesas kolēģija var izdarīt secinājumu, ka jau skolas salidojuma sākumā starp iepriekš nepazīstamajiem /pers. F/ un /pers. H/ bija radušās savstarpējas domstarpības, kuru rezultātā, pasākumam beidzoties, noticis fiziskas dabas konflikts – /pers. F/ uzbrucis /pers. H/, izdarot apsūdzībā minētos divus sitienus un nodarot fiziskas sāpes. Šajos apstākļos nav nozīmes tam, ka /pers. F/ un /pers. H/ līdz skolas salidojumam bija nepazīstami cilvēki. No tiesas izmeklēšanā konstatētā izriet, ka jau pasākuma sākumā viņu starpā izcēlās domstarpības un fiziskā saķeršanās faktiski ir šo nesaskaņu sekas. /pers. F/ darbības konkrētajos apstākļos nevar vērtēt kā huligānisku nodomu vadītas darbības, bet gan kā darbības, kas bija vērstas pret konkrētas personas – /pers. H/ veselību, aizskarot viņu fiziski un nodarot fiziskas sāpes.

Šādos apstākļos apelācijas tiesa /pers. F/ darbībās nekonstatē Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu. Tā kā cietušajam /pers. H/ nekādi miesas bojājumi izdarīto sitienu rezultātā nav konstatēti, tiesai nav arī pamata /pers. F/ darbību pārkvalifikācijai uz citu noziedzīgu nodarījumu.

Tā kā /pers. F/ tiek attaisnots, tad cietušā /pers. H/ pieteiktā kaitējuma kompensācija EUR 4,27 apmērā atstājama bez izskatīšanas, izskaidrojot cietušajam, ka pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis kaitējuma atlīdzības celšanai Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 2.punkta, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Talsu rajona tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu **atcelt pilnībā.**

/pers. F/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta pirmās daļas atzīt par nevainīgu un attaisnot.

/pers. H/ pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju EUR 4,27 (četri *euro* 27 centi) apmērā atstāt bez izskatīšanas.

Pilna tiesas nolēmuma pieejamības diena **2014.gada 18.decembris.**

Nolēmumu var pārsūdzēt un protestēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, ja konstatēti Kriminālprocesa likuma 574. - 575.pantos paredzētie kasācijas iemesli, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes

apgabaltiesā.

Tiesnese	S.Mertena
Tiesnese	S.Reinholde
Tiesnese	I.Junghāne